

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre . 1 frt 25 kr. = 2 kor. 50 fill.
Félévre . . . 2 . 50 . = 5 . . .
Egész évre . 5 . . . = 10 . . .

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Egyes szám ára 7 kr. = 14 fillér.

Egyes példányok Groszman J. antiquar üzletében, Polacsek V. és Groák I. dohány-törszékében, Groszmann J., Gubás F. és Hesz Jenő fűszerkereskedésében kaphatók.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSÉG:
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:

Városháztér 10. szám.
Szerkesztő otthon van minden nap délután 1—2 óráig.

KIADÓHIVATAL:
hova a nyiltterek, hirdetések és előfizetési díjak, valamint reclamációk küldendők:

Wesselényi és König
könyvnyomdája
Deák-utca (színház-épület).

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, TANÜGYI ÉS HELYIÉRDEKU LAP.

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Szegény Magyarország!

Nem régen ezelőtt közöltük lapunkban, hogy Melczer Gyula, megyénk derék alispánja értesítésre adta a katonai hatóságoknak, hogy német nyelvű átirataikat ezentúl válasz nélkül hagyja.

Ennek a bátor és hazafias fellépésnek az lett a következménye, hogy Üxküll Gyllenband Sándor gróf altábornagy, kassai hadtestparancsnok bevádolta Melczer Gyula alispánt ékes nyelven a m. kir. belügyminiszter előtt. Bevádolta őt amugy katonásan, mint a ki „nem méltóságteljes hangon“ bátorkodott hozzá átiratot intézni. Felszólítja a magyar királyi belügyminisztert direkt, — nem az ő felsőbb foruma: a hadügyminiszter útján — magyarán meg Melczer Gyulának és ez alkalomból az ország többi alispánjainak, hogy a mikor a katonai hatóságok német nyelvű átiratot intéznek a polgári hatóságokhoz, mindig fontos szolgálati ügyekről és nem holmi sovíniszta frázisokról van szó; oktassa ki Melczer Gyulát és a többi effajta alantas közegeket arra, hogy ne sokat feleseljenek, hanem a cs. és kir. katonai uraknak — engedelmeskedjenek; ne zavarják a hadsereg és polgárság közt lévő „kiváló egyetértést“, mert különben . . . baj lesz! sat.

Lám, milyen nagy ur nálunk egy k. und k. hadtestparancsnok! Olyan hangon beszél a magyar miniszterrel, mint Kozi a kapásával; csak per „tisztelt minisztérium“ titulálja az őt fizető állam kormányát, még akkor is, mikor törvénytelen dologban sántikál. Igen, mert törvénytelen dolog az, mikor az a katonaság — mely magyar is — nem akarja elismerni a magyar nyelv jogát a magyar állam törvényét.

Üxküll gróf hadtestparancsnoknak emelenézős a nemzet önértékét sértő eljárása után minden igaz érzésű magyar ember azt várta, hogy a belügyminiszter a legnagyobb haraggal és felháborodással fog tiltakozni és majd a hadtestparancsnok urat fogja kioktatni arra, hogy minden ember, a ki az ország határán belől magyar levegőt szív s magyar kenyeret eszik, köteles Magyarország törvényeit, alkotmányát és nyelvét tiszteletben tartani.

De nem így történt ám!

A „Borsodmegyei Lapok“ szerint „erélyes és mindenben rendet szerető Hieronymi Károly belügyminiszter“ meghunyászkodott gróf Üxküll Gyllenband Alexánder hadtestparancsnok előtt s azonnal rendeletet adott ki az összes törvényhatóságoknak, ezek között Borsodvármegyének is. A rendelet a „Borsodmegyei Lapok“ 64. számában közölte, melynek az az értelme, hogy bizony kötelesek a magyar hatóságok a katonaság német nyelvű átiratait elfogadni és elintézni.

Most már az a kérdés: mit fog csinálni Melczer Gyula? Ő már férfias önértékkel kimondta, hogy Magyarország törvényei értelmében visszautasítja a német nyelvű átiratokat, a belügyminiszter pedig ráparancsol, hogy de bizony muszáj elfogadnia. Mi azt hisszük, hogy Melczer Gyula szavának áll s nem a szolgalelkű miniszteri rendeletnek, hanem egyedül a törvény világos és félre nem magyarázható intenczióinak fog engedelmes-

kedni. A törvény (1840. VI. t. cz. 9. §-a) nem ezredparancsnokságokról, hanem a magyar ezredeknek kormányáról szól. Ez alatt pedig a magyar ezredeknek katonai hatóságai általában értendők. Azt, hogy a dandárparancsnokok, hadosztályparancsnokok, és hadtestparancsnokok nem kormányai az ezredeknek, csak az mondhatja, a ki az idézett szakasz szavait — hogy kedveskedjék vele az udvari köröknek — törvényellenesen magyarázza.

A belügyminiszter rendelete tehát, mely ezredparancsnokságok, egyéb katonai hatóságok és hivatalok német nyelvű megkereséseit elfogadni rendeli, törvénybe ütközik. Sérti ez az 1868. XLIV. t. cz. 1. §-át is, mely szerint Magyarország államnyelve a magyar s így a hivatalos nyelvnek is magyarnak kell lennie a kormányzat minden ágában.

Nagyon furcsa helyzetben van ez a mi minisztériumunk, mely — hogy helyén maradjon — alázatosan tűrni köteles a közös hadsereg folytonos sértegetéseit hazánk nyelve és törvénye ellen!

Kinek tetszik az ilyen parlamentárizmus? Kinek van gyönyörűsége abban a 67-es kiegyezésben, melyből ilyen Hieronymi-féle törvény-magyarázatokat lehet levonni? . . .

Bizony-bizony szomorú állapot, hogy akad magyar kormány, mely nemzetünket ily megalázó helyzetbe juttatta s nincs benne annyi önérték, hogy miniszteri tárczáját odacsapja az udvari palota küszöbéhez.

Szegény Magyarország!

A női kereskedelmi tanfolyam.

Lapunknak nem egyszerű ötletből, hanem ugyancsak megmondolva, okos előrelátásból adtuk ezt a sokat jelentő nevet: „Szabadság“.

S nemcsak azért bocsátottuk utra e gyönyörű névvel politikai lapunkat, mert állami életünk függetlensége lebeg mindenha és mindenek fölött szemünk előtt: hanem azért mert a mily önállónak kívánjuk látni hazánkat, épp oly mértékben lelkesít minket az az ideális kép, a melyet társadalmi és erkölcsi szabadságnak nevezünk.

Igenis, ez az általunk szerkesztett lap a szabadságot nem csupán egy szempontból törekszik szolgálni. Ellenkezőleg, mindig azt hangoztattuk, hogy szabaddá kellennünk minden téren! Le kell ráznunk, avagy le kell tépnünk mindazokat a láncokat, a melyek állami, egyházi, társadalmi és magán életünket fészélyezik s azok természetesen, tehát szabad fejlődését megakadályozzák. S hogy ezek a láncok nálunk nagyon is megvannak és minket sívósan nyűgöznek, azt senki sem tagadhatja, a kinek érzéke a szabadság iránt nem hiányzik.

Egyik ilyen nyűgre, a szabad fejlődés egyik nagy akadályára kívánunk ez alkalommal rámutatni, midőn a női kereskedelmi tanfolyamokról szólunk.

A női kereskedelmi tanfolyamoknak az a céljuk, hogy a nők munkaköre szélesbítették. Tehát eszköz az arra nézve, hogy a munkaszereket szabadon érvényesüljön. Szabadságot hirdet a női kereskedelmi tanfolyam — a nők számára. Azoknak a nőknek, a kik ösmerik a munka becsét s meg tudják érteni, fel tudják

fogni azt a nemes enséget, a melyet a munka szerez m munka biztosít.

Ezt a szabadságonban a mi nőink — tisztelet a kivétel — még vajmi kevesen és vajmi kevésé isme. Ugyanazért kevesen tartják arra méltónak, ho érte fáradsanak, hogy áldásaiért előitéletük kényelem szeretetük egyrészt feláldozzák.

A magyar társadalom nem lelkesedik a kereskedelemért; a magyar társadalom nő tagjai szintén oly kevésre becsülik a kereskedelmet, hogy annak képviselői az ő számításaik mérlegében ritkán foglalnak helyet. Azokat nem tartják eléggé intelligenseknek, nem tartják a rokonszenvre teljesen méltónak s vajmi egyszerű társadalmi tényezőnek tekintik.

S dacára, hogy ez a vélekedés ugyancsak általános, a közoktatási miniszter éppen a nőket választotta ki arra, hogy ez a szerencsétlen nézet társadalmunk tekintélyesebb rétegeiből kiveszvé, a magyar kereskedelem iránti vonzódás mindinkább lábrakapjon s hova-tovább annyira megerősödjék, hogy dőre embernek, előre látni nem tudó, könnyelmű henczegőnek tartassanak mindazok, a kik a kereskedelem életműködéséhez hozzájárulni nem akarnak, sőt annak közvetítőit lenézik.

A magyar nő a legjelentékenyebb állami ügynek hozand akkor áldozatot, a midőn a kereskedelem iránt kellő érdeklődést tanusít. Az ő közreműködésükre számít a haza az által, hogy a női kereskedelmi tanfolyam ajtait előtűk megnyitja. Egyrésztől tágabbá teszi azt a munkakört, a melyben nőink ügyességüket saját javukra érvényesíthetik; másrésztől pedig elősegíti azt a kort, melyben a kereskedelmi élet iránti kedv általánosabb s az a szellem, mely a lelkiösmeretes kereskedelmet jellemzi, családaink körében intenzivebb fejlődik. Ez pedig nem más, mint a tőkéknek ügyes, gyümölcsöző, okszerű, mindamelllett emberséges, azaz az egyenlőség és testvériség elvei szerint való felhasználása, megszerzése és megtartása.

Jól teszik tehát a szülők, ha gondolkoznak a miniszter intézkedése fölött igen sokat. Jól teszik, ha arra határozzák el magukat, hogy e tanfolyamot polgári iskolát, vagy felsőbb leánynevelői intézetet végzett leányukkal még az esetben is elvégeztetik, ha az által gyermeküknek a megélhetést nem akarják biztosítani.

Ifju hölgyeink pedig igen okosan teszik, ha sietnek e tanfolyamra, mely most még tíz óra terjed, legközelebb azonban már bizonyára két éves rendszeres iskolai tanfolyamból fog állani. S jól teszik, ha nemcsak abból a célból végzik el azt a tanfolyamot, hogy valamelyik üzletben alkalmazást szerezhessenek, hanem azért, hogy önálló üzleteket nyissanak. A kezdet nehézségeitől ne féljenek, mert velük van a felvilágosultság, a jobb emberek támogató keze, a nemzeti génusz és a szabadság. Azonban nem az a szabadság, mely magának mindent megenged; sőt inkább ezt a szabadságot a nőiségnek kell körülbástyázni; hanem az a szabadság, melyet valamennyi számbavehető illemmel bíró ember tiszteletben tart és mindenféle törvény megoltalmaz.

Ezeket óhajtottuk ez alkalommal t. olvasóink figyelmébe ajánlani, a midőn a női kereskedelmi tanfolyamnak városunkban újból való

megnyitását az igazgatói hirdetések közhírré tették. Szeretnők, ha anyagot nyújtottunk volna a gondolkozásra, mert az által a társadalom és egyéni élet szabadsága kétségkívül sokat nyerne. — k.

— **A miskolci szabadalvópárt** vezérferfiát gyakorta látjuk ez idő szerint, hogy uton-útfélen nagy titkolódással beszélgetnek. Az utca-szegleteken meg-megállnak s fontoskodó arccal, felvont szemöldökkel és heves taglejtések kíséretében tárgyalnak valamit. Radvány István Györgyi Lászlóval csaknem mindennap együtt látjuk, Diószeghy György, dr. Markó László, dr. Gencsi Samu, Buthy Lajos és még több nagyfejű mameluk együtt sugbug valami fölött. Mikor ezek a jó urak így szinczerizálnak, az reánk függetlenségi pártra nem jót jelent. Ugyan miben törhetik a fejüket? ... Valami bajnak kell lenni oda fent vagy ide lent! Hát a baj oda fent megvan. A kormány most igen válságos napokat él. A kevés népszerűsége a nemzetnél eddig volt, az tökéletes a német katonai átiratok dolgában tanúsított botrányos rendületével. Az udvarnál szintén rosszul áll a dolog, mert a polgári házasság behozatala néhány udvari potentátnak nem tetszik; de nem tetszik Bécsben az sem, hogy a Wekerle-kormány bármennyire igyekszik is, nem képes a magyar nemzetet annyira megtörni, hogy zugolódás nélkül hajtsa a nyakát a — német igába. Nagy miniszterjárás volt tehát a napokban Ischlbe, hol a király ez idő szerint időzik. Ott járt előbb Tisza Lajos gróf, azután Fejérváry báró. A kiszivárgott hírek szerint egy legfelsőbb kéziratot irattak alá a királyljal, a melyen azonban a dátum üres maradt. Ez a kézirat — úgy mondják — az országgyűlés feloszlatását rendeli el s a kormánynak csak a dátumot kell kitöltenie, hogy a mostani képviselőket, a mikor neki tetszik, szélnek ereszthesse s új választást rendelhessen el. No, ez ugyan szép lenne! Herman Ottó akkor úgy járna, mint az egyszerű kereskedő: hétfőn kinyitotta, kedden pedig bezárta a boltot. Mi azonban azt hisszük, hogy ez csak — kánikulai mese; mert annyi esze csak van a Wekerle-kormánynak, hogy nem szívesen apellál most a nemzetre, mikor a főpapság nem tart vele s így oly nagy és engedelmes mameluk-többséget nem lenne képes összerakni, mint a minővel ma rendelkezik. De hát az ördög sohasem alszik! Ha már egyszer a falra festették, bizony-bizony megjelenhet. Ki tudja, hogy a mi kormánypártunk nem a leendő választásokat tárgyalja-e ma már uton-útfélen? ... Azért nem fog ártani, ha mi is készen tartjuk a választási harcához való puskaporunkat!

A kis lutri végnapjai.

A szerencse istenasszonyával mindig szeretett az ember kaczerkoldni; azonban nem annyira azért, mert asszony, hanem, mert a szerencse osztogatója és mert reménnyel kecsegtet, hát fülig szerelmes bele boldog, boldogtalan s ez utóbbi még inkább.

A kis lutri a szegény embereknek a veszedelme; ez zárja el előttük a takarékpénztárakba vezető utat. S aztán a kis lutri egészen demokratikusán van berendezve. Kevés krajczárral is beéri, csak sok felől és gyakran jöjjön és mikor a szegény munkás a szájától elszakított falat árát odateszi Fortuna istenasszony tenyerébe, mindannyiszor az édes remény derűjét önti a nyomorultak szívébe és még álmaikban is megjelen, rongyaikat selyemmel, bársonnyal, fekete kenyereket édes süteménnyel cseréli föl; éhínségtől gyötört gyermekeiknek is piros, pozság arcokat fest.

Igaz, hogy az ébredés meghazudtolja mind ezeket; a reményt felváltja a csalódás; de a festett arcon előmlő, biztató mosoly új áldozatokra nógatja a csalódottakat és kitör az örült játék-szenvedély, a könnyű gazdagodás vágya és megy krajczár krajczár után, azután a párna, ezt követi a szerencsés; mikor aztán az sincs, akkor kijózanodik és tisztán látja szerencsétlenségét, melynek oka nem annyira ő volt, mint inkább az emberi gyöngeség kizsákmányolására alapított kis lutri.

És a kis lutrit maga az állam tartja fenn. Igen, az állam olyan előre kiszámított rendszerrel játszik a szegény néposztályljal, mely szerint veszhet mindenki, de ő — csak nyerhet. És ezt üzi nyilvánosan, törvényes formában a legnagyobb erkölcsi testület: az állam!

Hja, mert azokból a keserves fillérekéből, melyeket az a jámbor nép a lutriban visz, százezrek, sőt több mint egy millió forint gyűlik évenként az államkasszába és mert eme bünös játékban rendszerint olyan emberek buknek el, kik másokat nem ránthatnak magukkal és kiknek egész lételük a megtestesült tönkrejutás: hát az állam kormá-

nyunk bölcs vezérlete mellett csak folytatja a lutrit. A kis lutri fentartása tehát — mint látjuk — büne a kormánynak. Ezt a bűnét érzi maga is, mert immár intézkedéseket tesz annak eltörlésére s lehet, hogy egy év leforgása alatt megfogja azt szüntetni.

Ideje is lesz. Ha azzal kérkedik a kormány, hogy állami háztartásunk egyensulya szilárd alapokra van fektetve: akkor ebből a szilárd alaplól talán a megingás veszélye nélkül kiszédheti azon részeket, melyeknek eltávolítását erkölcsi tekintetek követelik.

A kis lutri nagyon csunya folt állami háztartásunk épületén, azért várjuk annak mielőbbi letisztítását.

H I R E K.

— **Ő felsége a király** születése napja alkalmából f. hó 18-án a ref. új templomban, valamint a mindszei templomban hálaadó istentisztelet tartatik s ez utóbbin Foltin János kanonok-prépost celebrál fényes papi segédlettel.

— **Diszebéd.** Melczér Gyula, Borsodvármegye alispánja ő császári és apostoli kir. felsége születése napja alkalmából a vármegyei tiszt, segéd- és kezelő-személyzet összes tagjait pénteken délután 1 órakor a vármegyházára általa rendezett diszebédre meghívta.

— **Ortvay Miksa,** kuriai bíró, a miskolci kir. törvényszék elnökének szabadságideje letelvé, vasárnap délután városunkba érkezett s a törvényszék vezetését átvette Kafka Ignác kir. tábla-bíró, helyettes elnöktől.

— **Tapolca vendége.** Firczak Gyula munkácsi gör. kath. püspök a napokban Tapolca-fürdőbe érkezett s látogatása — mint értesülünk — két héttől fog tartani, mely idő alatt édesanyjának vendége leend.

— **Személyi hír.** Foltin János kanonok-prépost Koritnyezáról, hol üdülés végett időzött, a közeli napokban városunkba visszaérkezett.

— **Szabadságolás.** Kafka Ignác kir. tábla-bíró, helyettes kir. törvényszéki elnök a hét folyamán kezdi meg négy hétre terjedő szabadságidejét.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Borsodvármegye közigazgatási bizottsága szombaton, f. hó 12-én tartotta augusztusi ülését báró Vay Béla főispán elnöke alatt. Elnöklő főispán az ülést megnyitván, meleg szavak kíséretében köszönte meg a közigazgatási bizottság üdvözlő feliratát, mely titkos tanácsossá történt kinevezetése alkalmával küldetett. — Ezután Lé v a y József megyei főjegyző olvasta fel az alispáni jelentést, mely híven visszatükrözi az elmúlt hó eseményeit; sürgős intézkedést kér Melczér Gyula alispán a helyiségek szűk volta miatt, mely minden tekintetben hátrányára van a közigazgatási ügymenetnek. Ezen ügyben bár felterjesztés történt a kormányhoz, de válasz — mivel a miniszter uraknak nincs idejük — nem érkezett. A tárgyhöz hozzászólottak: báró Vay Béla főispán, Szaffka Pál m. ügyész és Radvány István kir. tanácsos s elhatározatot, hogy a kormányhoz felirat fog tételni a felterjesztés sürgős elintézésé végett. Az árvaszék ügyforgalmáról Lossonczi Farkas Gusztáv árvaszéki elnök; az egészségi állapotokról dr. Mennert Adolf m. főorvos — mely szerint az egészségi állapotok kedvezőknek mondhatók — tesznek jelentést. Csak György pénzügyigazgató olvassa fel jelentését s kitűnik, hogy ez év július haváig csak 10.361 frral több adó folyt be, mint a múlt év nevezett hónapjáig. Káldy Gyula államépítészeti felügyelő tartott szakaszi jelentést az utak és hidak rendezéséről, melynek megtörténte után Miklós Gyula országgyűlési képviselő hosszas beszédében kifejti, hogy az eddelnyi híd átvételét nem helyesli s a közigazgatási bizottság részéről „könnyelműségnek” tartja, sőt ő lesz a legelső, ki — ha a vármegye a hidat Coburg hercegtől átveszi — felfolyamodással fog élni. Szaffka Pál m. főügyész igazat ad a vármegyének, midőn a híd átvételét elhatározta; tiltakozik a Miklós Gyula által emelt vád ellen; a vármegye határozatáról mondott „könnyelmű” kifejezést határozottan visszautasítja, mert — ugymond — a megye közgyűlési határozatairól könnyelműséget felteni nem szabad; és a közig. bizottság is lelkiismeretesen és pontosan végzi teendőit. De a szó kárba vész — gondolá Miklós Gyula — és a „könnyelmű” kifejezést továbbra is fenntartja, mert — ugymond — a bizottság oly köteles jog alól szabadítja fel Coburg herceget, a minővel egyik elődje sem birt. A bizottság e tárgy fölött érdemlegesen nem döntött, mivel erre csupán a miniszter illetékes. — Rökk Pál teszi meg jelentését Borsodvármegye közigazgatási állapotáról, melyben figyelmébe ajánlja az illető szakköröknek azt az aránytalanságot, mely a tenyészállatok között észlelhető. Több termelési ágakról nagy részletességgel emlékezik meg, ezek között különösen a kender termelés kultiválását javasolja. A bizottság határozata folytán a jelentés a miniszterhez fog felterjesztetni. — Szaffka Pál megyei főügyész levele olvastatik, melyben tudatja, hogy kir. közjegy-

zövé történt kinevezetése folytán megszűnt bizottsági tagnak lenni s egyszersmind köszönetét fejezi ki az iránta tanúsított bizalomért. Molnár Bertalan vármegyei első aljegyző indítványozza, hogy jegyzőkönyvileg adjon a bizottság örömeinek — a főügyész előmenetele fölött, — másrésztől sajnálkozásának — távozása felett — kifejezést, a mit a bizottság helyesléssel tudomásul vett. — A vallás- és köznevelési miniszter rendelete folytán a tanítók a vármegye területén összeiratnak, hogy esetleg fizetősök a 300 frrtos beadványában helyteleníti a pénzügyigazgatóság eljárását a tüke-kamat kivetés ellen beadott kérvények elintézésében. Ezen alkalmat felhasználva Kovács Lajos, szintén helyteleníti a pénzügyminiszter eljárását, hogy a közig. bizottságnak azon felirat, melyben a bizottság a pénzügyigazgatóság személyszaporítását kívánja, még válassza sem érdemesítette. Indítványozta, hogy intézkedések felterjesztés a miniszterhez, hogy több gondot fordítson e megye ügyére. Csak György és Szaffka Pál erre kilelentették, hogy a miniszter ez ügyben már megtette a szükséges intézkedéseket s egy miniszteri kiküldött a napokban volt itt a vizsgálat megejtése végett. Több kisebb érdekű felelkezési ügy elintézésé után az ülés déli 1/2 12 órakor véget ért.

— **Szemere-émlék.** Az avasi templom mellett nyugvó költő-miniszter emlékkövének felállításán a munkálatok serényen folynak. A hatalmas emlékkő ma-holnap büszkén fogja hirdetni Szemerének emlékét.

— **Ügyvédi kamara.** A miskolci ügyvédi kamara részéről közhírré tételik, hogy Földvárszky Sámuel ügyvéd lakhelyét Dobsináról a kamara területén belől Rozsnyóra helyezte át.

— **A kir. ügyészi állásra** — mint halljuk — minden valószínűséggel dr. Szaffka Dénes kir. alügyész fog kineveztetni, kiben egy igen tehetséges férfit fog nyerni az igazságszolgáltatás.

— **Hivatali felmentés.** Szaffka Pál m. főügyész e napokban nyújtotta be megyei főügyészi állásáról lemondását báró Vay Béla főispánhoz, ki a főügyészt ezen állásától ideiglenesen felmentette. A végleges felmentés azonban csak a szept. 12-én tartandó közgyűlésen fog megtörténni. A Szaffka Pál közjegyzői irodája a Széchenyi-utcai Dálnoky-féle házban f. hó 20-án nyílik meg.

— **Véglegesítés.** Andor Tivadar, a miskolci kir. kath. gimnázium rendes tanárát a vallás és közoktatásügyi miniszter ezen állásában véglegesítette.

— **A tiszai ág evang. egyházkerület** évi rendes közgyűlését Uj-Tátrafüreden szeptember hó 19—22. napjain tartja meg Zelenka Pál elnöke alatt. A Zelenka Pál püspök által szétküldött meghívó és tárgysorozat nyomán a következőkben vázoljuk a közgyűlés programját: Szeptember 19-én d. u. 3 órakor egyházkerületi nyugdíjintézet biz. ülés, 5 órakor egyh. ker. tanári értekezlet. Szept. 20-án d. e. 8 órakor gyámintézet biz. ülés, 10 órakor Baldácsy biz. ülés, 11 és fél órakor gyámintézet közgyűlés. Délután kirándulás Nagy-Szalókra. Visszaérkezés Uj-Tátrafüredre d. u. 5 órakor, hol fél 6 órakor egyházker. általános értekezlet. A tulajdonképeni közgyűlés 21-én fél 10-kor veszi kezdetét. Aznap kirándulás Barlangligetre, hol estély is van tervbe véve. Másnap, 22-én délelőtt 9 órakor a közgyűlés folytatása. Délután kirándulás a Csorbai tóhoz. A mint látható, gondoskodva van arról is, hogy a közgyűlésen résztvevők szabadidejükben meg ne unják magukat. A közgyűlés tárgyai közül kiváló fontosságúak: az egyházkerületi Rendelet és Utasításnak a zsinati új törvénynek megfelelő átalakítása; intézkedés az összes politikai községeknek az anyaegyházakba és missiói körökbe beosztása tárgyában stb.

— **Jegyzők gyűlése.** A borsodmegyei községi és körjegyzők egylete hétfőn délelőtt a Pestváros-szalódban tartotta évnegyedes közgyűlését. Törös Ferencz egyleti elnök olvasta fel jelentését az egylet működéséről, majd indítványozta, hogy báró Vay Béla főispánnak valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezetése alkalmából az egylet fejezze ki üdvözlését. Elhatározatott, hogy f. hó 18-án Törös Ferencz elnök, Szilvács János alelnök, Petrik János jegyző, Molnár László és Kecskés József tagokból álló küldöttség fogja az egylet érzelmeit tolmácsolni Ó nagyméltósága előtt. — A gyűlés folyamán több az egyletet érdeklő ügy intézetett el, mire az ülés déli 12 órakor véget ért.

— **Nagy riadalom** volt vasárnap délelőtt városunkban. Villámgyorsasággal terjedt el az a megdöbbentő hír, hogy: itt a kolera! Az épen ebédnél ülő polgárnak a kezében megállt a kanál, a gyöngébb szívűek pedig félelmükben azonnal gyomorcsikarást kaptak, mert igen erősen tartotta magát az a hír, sőt maga dr. Ixel városi főorvos is konstata, hogy Kohn Zsigmond 78 éves halásus a Szirma-utca 51. sz. alatti lakásán délelőtt 10 óra tájban koleraszerű tünetek között meghalt. Még jobban fokozta az általános rémületet a városi hatóságnak az az intézkedése, melynek értelm-

mében a rendőri hivatal teljes apparátussal azonnal a helyszínén termelt, a meghalt családjának fehérneműit és butorait tüstént elégettették, a laktermeket pedig minden részében desinfiálták s az ártatlan holttestet felpakolva egy kocsi, az izr. temetőhullakamarájába szállították. A rendőri boncolás hétfőn f. hó 14-én ment végbe. A boncolást dr. Mennner Adolf megyei főorvos és dr. Ixel Soma városi főorvos ellenőrzése mellett Lang Rezső szigorló-orvos végezte. A boncolás a lehető legnagyobb alaposággal megejtetvén, kitűnt, hogy a halált heveny, gyomor és bélob idézte elő, melynek gyors és tragikus lefolyását a beteg aggkora nagy mérvben elősegítette. — Daczára a majdnem teljesen pozitív bonczleletnek, a vékony belek bakteriológiai megvizsgálása iránt a szükséges lépések megtéttettek. — A betegség bekövetkezésére vonatkozólag a családhoz közel állók tudósítónk kérdésére előadták, hogy Kohn Zsigmond szombaton este a Tiszaparti községekben nagyobb halszállítmánnyal hazaérkezett, 5 hideg tojást és vereshagymát evett, s vizet ivott reá. A nehéz eledel annyira megrontotta az öreg ember gyomrát, hogy azonnal rosszul lett s tizenkét órai kínlás után a halál koleraszertű tünetek között bekövetkezett. A közönség az izgalmas esemény minden részletét nagy érdeklődéssel kísérte s általában helytelenít és elítéli az előjárás eljárást. Mert abban a meggyőződésben van, hogy a város egészségügyi közegének nem szabad lett volna 24 óráig várakozni a hivatalos bonczolás megejtésével, hanem mikor a hullát a halottas kamarába szállították, rögtön végre kellett volna hajtani a bonczolást és szakszerűen konstatálni, hogy csakugyan kolera állunk-e szemben, vagy nem? és csak abban az esetben, ha a kolera jelenléte hivatalosan megállapítva van, kellett volna az elhált butorait és ruhaneműit megégetni. Sajnos dolog, hogy ma, midőn a kolera elleni védekezés oly nagy mértékben kifejtette az orvosi tudományt, egy egész álló napig kell Miskolcra várakoznia a remegő közönségnek annak megtudására, vajjon itt van-e a kolera vagy nincs? El kell itélnünk az előjárásról azért is, hogy mielőtt a kolera jelenléte konstatált volna, elégettette az elhalt összes ingóságait s ez által ok nélkül kárt okozott annak a szegény családnak, esetleg a városnak. Szomorú dolog ez nagyon, mert ebből az esetből azt látjuk, hogy egy alaptalan gyanus eset is milyen zavart és fejtelenséget képes előidézni városunk egészségügyi közgeiben és az előjárásában. Mi történnék velünk, ha az öldöklő rém csakugyan felütné fejét városunkban? Még elgondolni is borzasztó! No, de hála Istennek, hogy a vész még nincs itt; de eljöhét, mert a Tisza mentén — bármennyire tagadja is a kormány — a kolera erősen szedi áldozatait, azért igen helyesen tenné a hatóság, ha a tiszai halak árulását a város területén eltiltaná. A mi a védekezést a lakosság részéről illeti, csak azt ismétljük, hogy legyünk tiszták és mértékletesek ételben, italban; tartsuk jól rendben a gyomrunkat, mert a jó gyomor még a kolera-bacillusokat is megemésztí. S a mi fő, ne ijedjünk meg s ne vesztjük el a fejünket, mint a városi hatóság.

— **Kolera-hírek a vidékről.** Szabolcsvármegye területén a kolera már járványszerűleg fellépett, de a fővárosi lapok mindenáron leplezik az egész dolgot s kiadják az ó-korból származó megnyugtató buletint, hogy: a mai napon egyetlen egy kolera-esetről sem kaptunk értesítést. Szépnek elég szép lenne, de jónak csepet sem jó. Mi azt hisszük, — s talán jól is — hogy többet ér, ha nem leplezzük le a veszély hírét, hanem a lakosságot felhívjuk az óvintézkedések megtételére. Melczér Gyula alispán a közigazgatási bizottsági ülésen kijelentette, hogy Szabolcs vármegyében a járvány pusztit erősen, tehát mit sem ér a leplezés.

— **Nincs kolera — van kolera!** A belügyminiszterium nagy garral hirdeti, hogy sehol sem fordult elő az országban kolera-gyanus megbetegedés. No hát csak küldjön kolera-bizost Máramaros megyébe, hol Rahón a vasuti munkások közt tucatszámra szedi áldozatait a hamisíthatlan ázsiai kolera, sőt már — hitelen kuforrásból vett értesülés szerint — az intelligencia sorában is pusztit. Hogy a belügyminiszterium leplezeti a bajt, érthető, mert ott nem tudják azt, hogy a „félelem az óvatosság anyja“, hanem hogy a főváros is tusol — az szomorú, az megdöbbentő!

— **A városi közegészségügyi szakszervezet** egy gőzfertőtlenítő készülék beszerzését hozta javaslatba a múlt héten tartott ülésében. Most, midőn a kolera réme ismét fenyegetődni kezd, a gőzfertőtlenítő sűrűs megrendelése elodázhatatlannak látszik. A gőzfertőtlenítő ingyen fogja mindent munkáját végezni, a hol ragályos betegségben

valaki elhunyt. — A hatodik gyógyszerár kérdése szinte kísértett. Imre József budapesti és Cseniczky Frigyes alsó-ábrányi provizorok folyamodtak újra engedélyért. A bizottság azonban egyhangulag abban a véleményben volt, hogy Miskolcra egy hatodik gyógyszerár hosszú időközön keresztül sem lesz szükség. Aggodalom nyilvánult a katonaság gyakorlatai miatt is tekintettel a koleraveszedelemre, de minthogy a katonai hatóságok e tekintetben önmaguk is nagyon szigorúan intézkednek, a bizottság különös intézkedés sürgősségét ezuttal nem látta szükségesnek.

— **Dal- és táncszertély.** A diósgyőri fűrdőben f. hó 13-án az ottani evangélikus templom alapjára rendezett táncvigalom minden tekintetben sikerültnek mondható. Bevezetőül a vasgyári dalárda kellő szabattal adta elő a „Szabadságdal“, „Nemzeti zászló“ és „Tarka-madár“ című énekeket, ezek elhangzása után a fiatalok táncra perült s jó kedvvel járta kivilágos viradtig, a négyeseket mintegy 40 pár táncolta. A jelen voltak közül a következők neveit sikerült feljegyezni: leányok: Leszih Margit és Etelka, Kulcsár Etelka, Veszter Anna, Polacsák nővérek, Sebe Etelka, Nagy Gizella (N.-Csécs), Jezsovic nővérek; asszonyok: Sebéné, Vörösmarthyné, Kulcsárné, Leszihné, Polacsákné; férfiak: Zelenka Pál ev. püspök, Radvány István kir. tanácsos, Leszih Miksa, Vörösmarthy György, Kulcsár Károly s még számosan.

— **Mulatság.** A diósgyőri ev. ref. egyház által a fűrdő helyiségében folyó hó 20-án tartandó nyári mulatság, mely már lapunkban emiitve volt, elég látogatottnak és fényesnek ígérkezik, a mennyiben a vasgyári tisztviselők jönné dalárdája is szíves leendő közreműködni s néhány darab előadásával tánc közben a mulatság fényét emelni, a mit is szíves figyelmébe ajánlunk a nagy közönségnek. Beléptidij: Személyjegy 1 frt. Családjegy 2 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

— **Nix dajcs!** Egy helybeli tekintélyes intézetben a tegnapi nap folyamán Szászrégen városából egy levél érkezett, melynek borítékán német felirattal tündöklött „Szászrégen városi hatóság“ stb. Mit tettek vele? Becsomagolták s „Nyelvében él a nemzet“, „Igy beszél a magyar — Nix dajcs“ feliratokkal visszaexpediálták Szászrégen város hatóságához, kik bizonyára nagyot fognak nézni a magyar vakmerőségén. Nagyon helyesen. Így kellene eljárni minden magyar embernek, egyletnek, intézetnek stb.

— **A generális verse.** Manapság, a mikor Bécsből jönnek a „Befehl“-ek, jól esik visszaemlékezni a régi jó időkre, a mikor a generálisok nem úgy gondolkodtak, mint Lobkovitz és Üxküll hadtestparancsnokok. A jó öreg Gvadányi, a lovas generális, — a ki egy huzamban harmincznyolcz évet töltött el szolgálatban és ellenség előtt tizennegy csatában vett részt, — így beszél egyik versében:

»Fiscalis actio vettessen nyakába
Olyannak, ki nem jár nemünk ruhájába.
A fűs szálljon bé minden jószágába,
Ily kapálhat krumpért svábok országába.«

»Második törvényed a magyar nyelv legyen,
Hidd el, hogy enélkül semmi jól nem megyen.
Bár idegen nyelven akarék mit legyen,
Hogy azt anyanyelvén nem teszi, kár s szégyen.«

»Végtére még az is a törvényben legyen,
Hogy ki a hazában katonának megyen,
Hazánk ezredében szolgálatot végyen,
Ezbe idegen tenni legyen szégyen.«

»Ezen három pontok az igaz gravamen,
Kül nem nyújtatik ezekben levamen,
Verje az ily magyart a mennyei flamen,
Szívemből kívánom mindörökké ámen.«

— **Csin tara bum bum!** Ma délbén érkeznek városunkba az egri katonák. Kora hajnalban indult fogadtatásukra a miskolci 5. ezred gyalogsága, a 12 huszáred és a vadászszázalaj csatlakozván hozzájuk a közeli napokban városunkba érkezett s Edeleányban állomásozó tüzér úteg is. A harsányi partnál egy kis csatát rögtönöznek az ellenfelek s ennek megtörténte után városunkba jönnek. És mindezeknek kik örülhetnek? Csak a Mariskák, Erzsikék, Juczikák stb., kiknek sok boldog percet fognak szerezni az egri fiuk. Fel fog hangzani a bús nóta: „Mariskám, Mariskám eszem a szemedet...“

— **Isten büntetése** érte utól megyénk Noszvai községében lakó Kaló Pált, a kit mint somfabotárust nemcsak a községben, hanem az egész környéken jól ismertek, híres volt az ő konok istentagadásáról. Nem is hite, de egyszerűen sportja volt az istentagadás s ehhez képest kijelentéseit válogatott, jól kicirkalmazott káromlásokkal fűszerezte. Mult vasárnap is kiállott a község főutcájába s egész népcsoportot okozott a maga istentelen beszédeivel. A megbotránkozott falusi nép borzongó háttal hallgatta a rettenetes káromlásokat s egyiknek-másiknak kedve kerekedett volna az istentagadó portékái közül egy jókora somfabotot megvenni, csak hogy a háttára tegye vissza. De van valaki, a kinek nincs szüksége somfabotra s mikor a noszvaji Kaló Pál javában dühöngött, egyszerre csak megtörtént a csoda: az istentagadó összeesett és egy jajszó nélkül meghalt.

— **Rendes-vous.** Sziklay Cornél városunk egyik volt kedvelt kómikusa „Rendes-vous“ cz.

alatt fővárosi előképet irt, mely a városligeti szinkörben freneikus tetszést aratott.

— **Szerencsétlenségek.** Balta János mucsonyi lakos kezét cséplés közben a gép elvágta. — Mida Gábor munkás kezét és jobb lábát a cséplő gép cséplés közben elszakította. Mindkettőt a miskolci kórházban ápolják.

— **Vérgő ember.** Tolvaj István 45 éves napszamos munkájának végeztével lakására indult, a mikor is minden szó nélkül Szabó András utját állván s kapójával úgy fejbe ütötte, hogy eszméletlen állapotában kellett beszállítani a miskolci kórházba, hol mai napig még mindig eszméletlen állapotban van. A gonosz ember kihallgatása alkalmával kijelenté, hogy csupa tréfából ütötte fején Tolvaj Istvánt, ki már több ízben megtolvajlotta.

— **Csendes éjszakák.** Azokra az urakra, akik az éjszaka csöndjét énekléssel, hangos kurjongatással, merész kurizálással szokták megzavarni: szomorú világ következik be a legközelebbi időben. A város elbatározta, hogy a csöndzavarókat, bármily szelid jellegű legyen is a lármájuk, legalább is öt forintnyi pénz birsággal sújtja. És ezzel vége van az éjjeli életnek, a tizenkét óra utáni idők kedves romantikájának. Az utcákon, ha meg is mer majd jelenni egy-egy bekapacitált alak, legjobban esetben is csak egyedül bndukol végig az elhagyott helyeken, mert tudja, hogy ha párosával baktatna el a rendőr előtt, nem tudná megállni, hogy valami nótára né ggyjtszon. A nótázás, egy hangozabb pofon, mind, mind rendzavarásnak tekintetik s mint ilyen, büntetendő cselekményt képez. És ezentul a város utai, terei ridegek, némák lesznek, száműzik belőle a verekedést, a szívből fakadó éneket, szóval az éjszakai életet. Némelyek megnyugtatósára szükségesnek tartjuk annak kijelentését, hogy ezt a csendzavarásról szóló szigorú rendeletet Heidelbergban hozták.

— **Minta cselédek.** A legjobb szolgálok a világon Angliában találhatók. Az angol cselédleányok szorgalmasak, ügyesek, megbízhatók, becsületesek, szerények és erkölcsösök. Az angol cselédleány egy-maga végzi a takarítást, a nagyobb háztartásokban is és tisztán tart hat-hét szobát, konyhát, pinczét és egyéb helyiségeket, a mi csak megfelelő szorgalom és munka-beosztás mellett lehetséges. Az angol háztartásokban minden hétfőn mosnak, ezt is a mindenes leány végzi, a ki e mellett még ebédet is főz és maga találja fel az ebédet. Ezzel szemben az angol cseléd meg is követeli aztán, hogy ne annyit adjanak neki enni, a mennyit az asztalnál meghagynak, hanem kiveszi a maga részét előre, mert a ki sokat dolgozik, annak enni is többet kell. Az angol cseléd már tizenhat éves korukban állanak szolgálatba és évenként 95—145 forint bért huznak, melyet negyedévi részletekben előre fizetnek ki. Az angol cseléd hetenként egyszer, vasárnap este templomba megy és ezenkívül havonként egyszer kimenője van, mikor este kilencz óránál tovább ki nem marad. Szeretők az angol cselédleányok nem tartanak, táncmulatságra nem járnak. — Valószínűleg azonban ott is vannak kivételek jelentékeny számmal.

— **Vásár.** A miskolci országos vásár gyűlik f. hó 20-án vasárnap és tartatik f. hó 21-én hétfőn.

Politikai szemle.

— **Két leleplezés** keltett a múlt héten nagyobb figyelmet. Egyik, mely pártunkat, a függetlenségi pártot muszkaszövetség keresésével vádolja, a másik Pável nagyváradi görög k. püspök hazaellenes tényleit és oláhosító törekvéseit ismertette. Az előbbire nincsen szavunk, mert egy nyugalmazott hivatalnoknak saját szakállára követett politikáját nem lehet betudni a függetlenségi pártnak, főleg mikor Kosuth Lajos legnagyobb hazánkfia is azt a megjegyzést tette a vele előlegesen közölt tervre, hogy az „örült embernek örült ideája“. Pável büncselekedeteinek azonban szigorú megtorlását követeljük; mert magyar kormány nem tűrheti, hogy olyan ember viselje hazánk egyik nagyobb méltóságát és élvezze egyik legnagyobb javadalmát, a ki a magyar zászló megbecstelenítését megjutalmazza és a hazáulókat a hazafiak rovására támogatja.

— **A millenium és az iskolák.** A közoktatásiügyi miniszter felhívta az összes közép és főiskolák vezetőit, hogy a jövő évi értesítőbe az iskolák történetét írják, vagy irassák meg, hogy az a milleniumra feldolgozható legyen. Felhívást intézett a miniszter továbbá arra nézve is, hogy a Magyarország történelmére s a múlttörténelemre vonatkozó könyvtári emlékeket gyűjtsék össze s azokat becsásák a kiküldendő miniszteri biztos rendelkezésére.

— **A kicsapott diákokról.** A vallás és közoktatásiügyi miniszter rendeletben gondoskodott azokról a diákokról, a kiket valamely súlyosabb vétség miatt az iskolából ki kellett zárni. Kimondotta a miniszter, hogy magánvizsgálatot tehetnek a kitiltott diákok; hogy nyilvánosan előadásokat nem látogathat a kitiltott, az nem azt jelenti, hogy az illető elől a tanulás lehetősége is elzárassék

